

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **M. K.**, bývajúcej v K., zastúpenej JUDr. R. J., advokátom so sídlom v B., proti žalovanej **A. spol. s r.o.**, so sídlom v P., IČO: X., o **určenie neplatnosti dražby**, vedenej na Okresnom súde Komárno pod sp.zn. 8 C 80/2011, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 28. marca 2012, sp.zn. 25 Co 56/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie odmieta.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Komárno rozsudkom z 28. novembra 2011, č.k. 8 C 80/2011-137 zamietol žalobu žalobkyne, ktorou sa voči žalovanej ako dražobníkovi domáhala určenia neplatnosti opakovanej dražby, konanej 8. marca 2011 pod č. 98a/2011, ktorej predmetom bola nehnuteľnosť, a to byt č. 10 vo vchode č. 38, nachádzajúci sa na 3. poschodí obytného domu súp. č. 666 na K. ulici v K., postavenom na parc. č. 7323, vedenej na LV č. X. v kat. úz. K., ako i spoločné časti a zariadenia bytového domu v podiele 5248/322923-tín. Žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanej náhradu trov konania vo výške 336,69 € k rukám jej právnej zástupkyne v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Svoje rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 21 ods. 4 zák. č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách. Konštatoval, že účastníkmi súdneho konania o neplatnosť dražby sú navrhovateľ dražby, dražobník, predchádzajúci vlastník a dotknutá osoba. Nakoľko žalobkyňa ako účastníka konania ako žalovanú označila len dražobníka, pričom v prípade takéhoto konania sa ho musia zúčastniť všetky osoby, ktoré zákon

o dobrovoľných dražbách označuje za účastníkov, keďže ide o nerozlučné procesné spoločenstvo v zmysle § 91 ods. 2 O.s.p., žalobu žalobkyne zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Nitre rozsudkom z 28. marca 2012, sp.zn. 25 Co 56/2012, rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej potvrdil. V časti týkajúcej sa náhrady trov konania rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobkyňa je povinná zaplatiť žalovanej náhradu trov prvostupňového konania v sume 203,83 €, pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia vo výške 193,23 € a trov žalovanej vo výške 10,60 € Mgr. L. B., advokátke so sídlom K., Župná 1147, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Poukázal na ustanovenie § 21 ods. 2 a 4 zákona č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách v platnom znení. Mal za to, že súd prvého stupňa vychádzal zo správneho záveru, že v konaní o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby ide v prípade viacerých žalovaných o ich nerozlučné spoločenstvo v zmysle § 91 ods. 2 O.s.p. a pokiaľ žalobkyňa v konaní neoznačila za účastníkov všetky osoby uvedené v ustanovení § 21 ods. 4 Zákona o dobrovoľných dražbách, bolo potrebné jej žalobu zamietnuť. Stotožnil sa s odôvodnením napadnutého rozhodnutia vo veci samej, a preto sa obmedzil len na skonštatovanie správnosti jeho dôvodov s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. V tejto súvislosti podčiarkol, že podľa notárskej zápisnice napísanej na Notárskom úrade Mgr. M. V., notára so sídlom v P. dňa 8. marca 2011 č. N48/2011, Nz 8237/2011, NCRls 8456/2011, bol uvedeným notárom osvedčený priebeh dobrovoľnej opakovanej dražby, predmetom ktorej boli v návrhu špecifikované nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobkyne. Navrhovateľom dražby bolo Spoločenstvo vlastníkov bytov SVB K.K., so sídlom v K., K. 40/45, dražobníkom A., spol. s r.o., so sídlom P. (žalovaná) a vydražiteľom sa stal M. K., bývajúcí v K., ktorému licitátor udelil príklep za cenu dosiahnutú vydražením vo výške 16 000 €. Niet preto sporu, že v prejednávanej veci žaloba žalobkyne mala smerovať okrem žalovanej ako dražiteľky minimálne i proti vydražiteľovi a navrhovateľovi dražby. Keďže žalobkyňa v žalobe, a ani do rozhodnutia súdu prvého stupňa tieto osoby za účastníkov konania neoznačila, bolo takto z uvedeného dôvodu nutné jej žalobu zamietnuť.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa. Namietala, že postupom oboch súdov bolo porušené právo na prístup k súdu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd a čl. 47 Charty základných

práv Európskej únie a bola jej odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f) O.s.p. Uviedla, že napriek jasnej a nezameniteľnej dikcii § 43 ods. 1 O.s.p., súdy na toto ustanovenie vôbec neprihliadali, nepoužili ho v tak závažnej veci akou je neplatnosť dobrovoľnej dražby a žalobu zamietli bez toho, aby jej umožnili vykonať opravu. Navrhla rozsudok odvolacieho súdu a súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaná sa k dovolaniu písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Nakoľko je v prejednávanej veci dovoláním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok prvostupňového súdu, pričom nejde o prípad podľa § 238 ods. 1, 2 a 3 O.s.p., je nepochybné, že prípustnosť dovolania žalobkyne z ustanovenia § 238 O.s.p. nemožno vyvodiť.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

So zreteľom na žalobkyňou tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci jej súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Dovolateľka v súvislosti s touto vadou zároveň namietala, že súdy porušili jej právo na spravodlivý proces v zmysle článku 46 Ústavy Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04).

Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04).

Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že súdy pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupovali v súlade s právnymi predpismi a povinnému neznemožnili uplatniť procesné práva priznané mu právnym poriadkom na zabezpečenie jeho práv a oprávnených záujmov.

Podľa § 43 ods. 1 O.s.p. sudca alebo poverený zamestnanec súdu uznesením vyzve účastníka, aby nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorú určí. V uznesení uvedie, ako treba opravu alebo doplnenie vykonať.

Podľa názoru dovolacieho súdu námietka žalobkyne, že postupom súdu prvého stupňa jej bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že ju nevyzval na opravu jej podania v zmysle § 43 O.s.p. je nedôvodná. Poučovaciu povinnosť podľa § 43 ods. 1 O.s.p. nemožno vykladať tak, že by súd mal účastníka poučovať o hmotnom práve. Poučovacia povinnosť uvedená v ustanovení § 43 ods. 1 O.s.p. smeruje k tomu, aby boli odstránené procesné vady žaloby. Z ustanovenia § 21 ods. 4 zákona o dobrovoľných dražbách jednoznačne vyplýva, ktoré osoby sú žalovanými v konaní o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby (navrhovateľ dražby, dražobník, vydražiteľ, predchádzajúci vlastník a dotknutá osoba podľa odseku 2). V okolnostiach prípadu, keď žaloba dovolateľky mala všetky náležitosti žaloby podľa § 42 ods. 3 O.s.p. v spojitosti s § 79 ods. 1 O.s.p. by nešlo o jednoduché opomenutie alebo formálny nedostatok žaloby, ktorý mal súd podľa § 43 ods. 1 O.s.p. povinnosť odstraňovať, ale skôr o neprípustnú aktivitu súdu, ktorá by mala za následok porušenie princípu rovnosti v konaní v prípade, ak by súd navádzal účastníka konania na to, aby toto závažné pochybenie odstránil, a tak rozšíril svoju žalobu aj proti vôli účastníka konania (vyjadrenej v návrhu, respektíve žalobe) ako prejavu dispozičnej zásady, ktorou sa riadi občianske súdne konanie.

Správny bol preto záver odvolacieho súdu, v ktorom konštatoval, že nesprávne určenie okruhu účastníkov konania v sporovom konaní nemôže súd odstrániť z úradnej moci v zmysle § 43 ods. 1 O.s.p. a nemôže o tomto nedostatku žalobcu ani poučiť v zmysle § 5 O.s.p., pretože by išlo o poučenie o tzv. vecnej legitímácii, t.j. o tom, kto má byť podľa hmotného práva účastníkom konania. Poučenie žalobcu o tom, koho by podľa hmotného práva mal žalovať totiž presahuje aj poučovaciu povinnosť súdu podľa § 5 O.s.p. a je v rozpore so zásadou rovnosti účastníkov konania. Z tohto pohľadu je bezvýznamné, že podľa hmotného práva by právo malo byť uplatnené proti niekomu inému, než proti označenej žalovanej. V tomto prípade ide totiž už o otázku tzv. vecnej legitímácie (aktívnej - ak sa týka žalobcu, pasívnej - ak sa týka žalovaného), ktorá je predmetom dokazovania a ktorej nedostatok je dôvodom pre zamietnutie žaloby. Rozšírenie okruhu účastníkov na strane žalovanej môže navrhnúť len žalobca (§ 92 a contr. O.s.p.), nakoľko je určenie okruhu účastníkov, proti ktorým žaloba smeruje, výlučne v jeho dispozícii. Takýto postup je však

možný len v konaní pred súdom prvého stupňa, v odvolacom konaní vzhľadom na ustanovenie § 216 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 211 ods. 1 O.s.p. je však vylúčený.

Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ súd prvého stupňa nevyzval na odstránenie väd podania v zmysle § 43 ods. 1 O.s.p., nemohlo dôjsť v súvislosti s takýmto rozhodnutím k odňatiu možnosti dovolateľky konať pred súdom. Posudzujúc dovolanie dovolateľky z týchto rozhodujúcich hľadísk, nedá sa postupu nižších súdov vytýkať nesprávnosť predpokladanú v ustanovení § 237 písm. f) O.s.p. Pri svojom rozhodovaní postupovali sudy nižších stupňov v súlade s procesnými zákonnými ustanoveniami.

Dovolateľka v dovolaní poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp.zn. 4 M Cdo 11/2009 z 27. októbra 2009, ktorý v skutkovo a právne obdobnej veci konštatoval existenciu vady v zmysle § 237 písm. f) O.s.p.

Obsah dovolania svedčí o tom, že dovolateľka prehliada podstatný rozdiel medzi preskúmanou vecou a závermi uvedenými v citovanom rozhodnutí. Medzi predmetným prípadom a prípadom, ktorý riešil najvyšší súd v konaní pod sp.zn. 4 MCdo 11/2009, je rozdiel, ktorý spočíva v tom, že v čase podania odvolania žalobkyňou (doručeného súdu 10. decembra 2007), a teda v čase rozšírenia okruhu účastníkov konania na strane žalovaných, vstúpil do platnosti zákon č. 568/2007 Z.z. o dobrovoľných dražbách (6. decembra 2007) s účinnosťou od 1. januára 2008, ktorý v ustanovení § 21 ods. 4 presne vymedzil okruh účastníkov súdneho konania o neplatnosť dražby. Predchádzajúca právna úprava (v čase platnosti ktorej podávala žalobkyňa žalobu a podľa ktorej bolo potrebné posudzovať nárok žalobkyne) takto vymedzený okruh účastníkov konania nemala a tieto problémy pri okruhu účastníctva konania v súdnych konaniach vyriešila až časom rozhodovacia činnosť súdov. Práve z dôvodov nejednotného výkladu súdov pri okruhu účastníctva konania zákonodarca v citovanom ustanovení § 21 ods. 4 zák. č. 568/2007 Z.z. presne vymedzil, kto je účastníkom konania o neplatnosť dražby. V predmetnej veci však bol návrh na začatie konania podaný na súde prvého stupňa 21. marca 2011, kedy právna úprava označenia účastníkov konania už v samotnom zákone o dobrovoľných dražbách (vzhľadom na vyššie uvedené) bola jasná a nepochybná, rovnako tak bola ustálená aj rozhodovacia prax súdov. Z uvedeného dôvodu aplikácia spomínaného rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 4 MCdo 11/2009 neprichádza do úvahy.

Keďže ustanovenia § 237, § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. dovolanie žalobkyne proti rozsudku odvolacieho súdu nepripúšťajú, bolo potrebné tento opravný prostriedok odmietnuť podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. Vzhľadom na to Najvyšší súd Slovenskej republiky, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nemohol sa zaoberať napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnej žalovanej vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobkyni, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky jej však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že nepodala návrh na ich priznanie.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. novembra 2013

JUDr. Soňa Mesiarkinová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová